

Beoordeling en advies archeologische onderzoeksrapporten

	Titel rapport	Gemeente Bernheze Plangebied Parkstraat te Nistelrode
	Soort onderzoek	Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (karterende fase)
	Versie rapport	concept
	Kenmerk	-
	Onderzoeksbureau Adres, telefoon, e-mail	BAAC Onderzoeks- en Adviesbureau vestiging Deventer Postbus 2015, 7420 AA Deventer, tel. 0570-670055
	Auteur(s)	Drs. R.A. Lelivelt
	Autorisatie Seniorarcheoloog onderzoeksbureau	Drs. J. de Winter
	Datum autorisatie onderzoeksbureau	13 september 2010
	Projectnummer	BAAC rapport V-10.0271
	Op verzoek van Bevoegd Gezag beoordeeld door Monumentenhuis Brabant te Geertruidenberg	Drs. Anne-Marie Visser Beleidsadviseur archeologie

	Beoordeeld d.d. (+ Handtekening)	27 september 2010
--	-------------------------------------	-------------------

Beoordeling onderzoek, conclusies en adviezen

	Algemene indruk	Duidelijk rapport, met aandacht voor de historische ontwikkeling op detailniveau.
	Kwaliteit conform KNA 3.1	Ja
	Aangegeven 'link' rapportage met KNA	Niet apart aangegeven
	Opmerkingen en suggesties	De in rood gemarkeerde opmerkingen in dit beoordelingsverslag zijn vooral bedoeld als aandachtspunten voor het onderzoeksbureau. Met inachtneming van deze opmerkingen kan goedkeuring aan het voorliggende rapport worden verleend.
	Conclusies onderzoeksbureau	Beantwoording van de onderzoeksvragen leidt tot de volgende conclusies: De ondergrond bestaat in alle boringen uit een AC-profiel. Het gaat hier om een lage enkeerdgrond waarbij de moerige A-horizont op een C-horizont ligt, vaak bestaande uit grindig materiaal. De moderne bodemverstoring reikt nergens tot in het niveau rond de basis van het esdek en de top van de C-horizont. In principe kunnen dus rond dit niveau intacte archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. Toch heeft het plangebied een zeer lage archeologische potentie vanwege de slechte vestigingscondities in het verleden door wateroverlast (wijnstverschijnsel). De diepte van de bodemverstoring (of eventuele ophoging) van het plangebied is niet overal gelijk. In het grootste deel van het plangebied bedraagt deze enkele decimeters tot ongeveer 1 meter (boring 3). Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

	Aanbevelingen onderzoeksbureau (Selectieadvies)	Vanwege het ontbreken van archeologische indicatoren in de boringen en de zeer vochtige bodemcondities (ongunstige vestigingsomstandigheden in het verleden) adviseert BAAC bv dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is. De voorgenomen bouwwerkzaamheden kunnen, vanuit archeologisch perspectief , dus zonder beperkingen worden uitgevoerd.
--	--	--

	Advies Monumentenhuis Brabant	Met het door het onderzoeksbureau gegeven selectieadvies, geen vervolgonderzoek te doen uitvoeren binnen het omschreven plangebied waarbinnen planontwikkeling is voorzien, kan worden ingestemd. Monumentenhuis Brabant adviseert de Gemeente Bernheze, tevens in het gemeentelijk selectiebesluit op te nemen, dat het omschreven gebied wordt vrijgegeven voor de voorziene planontwikkeling en (bouw)vergunning wordt verleend door de Gemeente Bernheze onder voorwaarde, dat bij eventuele toevalsvondsten hiervan melding wordt gedaan conform art. 53 van de herziene Monumentenwet. Dit kan telefonisch bij het Meldpunt Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant (tel. 06-18303225). Voorliggend archeologisch concept-rapport kan door het onderzoeksbureau definitief worden gemaakt met inachtneming van de door het Monumentenhuis Brabant in rood aangegeven opmerkingen in deze beoordeling.
--	--------------------------------------	--

Beoordeling onderzoek en rapportage

1	Administratieve gegevens rapport	
1.1	Datum rapport	14 september 2010
1.2	Opdrachtgever Adres, telefoon, e-mail Contactpersoon namens opdrachtgever	Geofox-Lexmond Postbus 2205, 5001 CE Tilburg De heer P. Couwenberg
1.3	Uitvoerder	BAAC bv, vestiging Deventer
1.4	Bevoegd gezag Adres, telefoon, e-mail Contactpersoon namens bevoegd gezag	Gemeente Bernheze Postbus 19, 5384 ZG Bernheze De heer R. Donkers
1.5	Nummer onderzoeksmelding ARCHIS	43451
1.6	Locatie plangebied gemeente, plaats, toponiem, x/y coördinaten terreingrens, kadastrale informatie	Parkstraat te Nistelrode, gemeente Bernheze Kadastraal bekend: Nistelrode, sectie C, nr. 3555 Coördinaten: 167.013/412.629 167.067/412.617 167.077/412.570 167.020/412.558 Het plangebied ligt in het centrum van Nistelrode en wordt begrensd door de Parklaan in het zuiden en de Laar in het oosten. Direct ten westen ligt deelgebied A, dat eveneens deel uitmaakt van het bouwplan.
1.7	Topografische informatie plangebied kaartblad, schaal, noordpijl	Top. kaart 1:25.000 kaartblad 45 ^E (Detailuitsnede: zie fig. 1.1)
1.8	Oppervlakte plangebied	Ca. 2600 m ²
1.9	Afbakening onderzoeksgebied (plangebied maakt hiervan deel uit)	Niet apart aangegeven

1.10	Archeoregio NOaA (past onderzoek binnen kader Nationale. Onderzoeksagenda Archeologie, bijvoorbeeld Brabantse Zandgronden)	Niet apart aangegeven
1.11	Beheer en bestemming van vondsten en documentatie	Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant

2	Voorziene ontwikkeling (Aanleiding onderzoek) Diepte en oppervlakte voorziene bodempervorming; indien beschikbaar: bouwtekeningen	Sloop bestaande bebouwing en nieuwbouw van woningen en een supermarkt op de planlocatie (deelgebied B en C). NB: deelgebied A met woonbestemming en een oppervlakte van 6.500 m ² is reeds eerder archeologisch onderzocht in 2006. Vervolgonderzoek werd hier niet noodzakelijk geacht. (Onderzoeksnummer 15811 in ARCHIS).
3	Doelstelling onderzoek met onderzoeksvragen	Onderzoeksvragen uit het Plan van Aanpak: - Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact? - Zijn er in het gebied archeologische resten aanwezig? En zo ja: - Wat is de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische resten? - Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten? - In hoeverre worden de archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied?
4	Onderzoeksstrategie en -methodiek beschrijving en verantwoording werkwijze, motivatie keuze	Bureauonderzoek waarbij diverse bronnen worden geraadpleegd, uitmondend in een archeologisch verwachtingsmodel. Ter toetsing van dit model een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen (karterende fase), waarbij zes boringen zijn geplaatst.
5	Algemeen kader archeologische regelgeving Vermelding nationale, provinciale en/of gemeentelijke regelgeving	Niet apart aangegeven
6	Openbare planvorming m.b.t. plangebied (gemeentelijk beleid) Vermelding kader Ruimtelijke Ordening, bestemmingsplan	Niet apart aangegeven

7	Huidig grondgebruik plangebied op grond van eigen onderzoek op locatie, ondersteund door tekeningen/foto's/kaarten van aanwezige bebouwing; indicatie mogelijke/bekende vervuiling en verstoring	Het plangebied is grotendeels bebouwd (bibliotheek) en bestraat (parkeerplaats). Er zijn geen bodemverstoringen bekend binnen het plangebied als gevolg van bodemsaneringen.
8	Historisch onderzoek bewoning en grondgebruik ondersteund door historisch kaart- en beeldmateriaal, archiefonderzoek, bouwdoosiers, raadplegen lokale historici / archeologen, ontgrondingenkaart Noord-Brabant	<i>Pag. 14: 'Esdekken zijn door de mens opgebrachte dekken waarbij organisch stof (plaggen, bosstrooisel e.d.) vermengd werd met het minerale deel van de bodem'. Misschien een iets duidelijker omschrijving?</i> <i>Pag. 17 fig. b: deze kaart is mogelijk een oudere topografische kaart uit 1899. Hij verschilt enigszins van de Bonnekaart uit Bijlage 5, die de situatie van omstreeks 1922 weergeeft.</i> <i>Vermoedelijk is de beschreven wijziging in het wegtracé van de Laar vóór 1956 ontstaan.</i> ++: Veel aandacht voor de historische ontwikkeling en interpretatie van de kaarten.
9	Geologische en bodemkundige informatie ondersteund door kaartmateriaal, informatie grondwatertrappen, Actueel Hoogtebestand Nederland	<i>Pag. 11: 'Daar stuit het van het Peel Blok afstromende water'</i> <i>Pag. 13: Fig. 2.1 tekening wijstverschijnsel is niet zo leesbaar. Bronvermelding ontbreekt hier.</i>
10	Bekende archeologische gegevens waaronder IKAW, AMK, lokale historische en/of archeologische verenigingen; ondersteund door kaartmateriaal o.m. uit ARCHIS (ook: onderzoeken in de omgeving) en Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Brabant	CHW: ongekarteerd vanwege de aanwezigheid van bebouwing. Concept-gemeentelijke archeologische verwachtingskaart: hoge verwachting AMK: ligging plangebied in de nabijheid van archeologisch monument (zijnde de historische kern van Nistelrode). Eén gemelde waarneming ca. 250 m ten oosten van het plangebied, bestaande uit een onbepaalde aardewerkfragment.

11	Archeologisch verwachtingsmodel gespecificeerd per periode	Pag. 19: 'De te verwachten (sub)recente bodemverstoringen ...' (alinea 3) En: 'Het kleinste te verwachten vondstcomplex ...' (alinea 4) Voor het westelijk deel van het plangebied geldt een middelhoge verwachtingswaarde voor het aantreffen van nederzettingsterreinen uit het Laat-Paleolithicum tot de Nieuwe tijd. In het oostelijk deel is de archeologische verwachting voor deze periodes laag tot middelhoog gezien de te verwachten (sub)recente bodemverstoringen die eventueel kunnen reiken tot in de begraven – archeologisch kansrijke- natuurlijke bodem. De bovenste delen van de bodem kunnen eventueel in het (sub)recente verleden zijn opgehoogd vanwege de aanleg van bebouwing en de verdere inrichting van het gebied vanaf het begin van de twintigste eeuw. Verstoring door de aanleg van kabels en leidingen wordt verwacht in een groot deel van het plangebied.
----	--	---

VELDONDERZOEK

12	Periode van uitvoering	11 augustus 2010
13	Resultaten veldonderzoek beschrijving, interpretatie en evaluatie	Pag. 21: 'De bodemmonsters zijn in het veld gezeefd (indien mogelijk) over een zeef met maaswijdte van 3 mm.' Dit komt wat onduidelijk over. Pag. 22: 'Door de aanwezige bebouwing, bestrating en begroeiing in de tuinen waren aan het maaiveld geen aanwijzingen zichtbaar die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van archeologische resten in de bodem.' Kortom: De vondstzichtbaarheid was matig tot slecht. Pag. 22: 'Ter plaatse van boring 4, 5 en 6 is geboord in het voormalige wegtracé van de Laar. Alle boringen zijn op enkele decimeters gestuit. Er is geen materiaal van deze verharding in de boor aangetroffen'. Wat zou hiervan de oorzaak kunnen zijn? En uit wat voor materiaal zou de verharding hebben bestaan (grind, klinkerverharding)?

14	Toetsing archeologisch verwachtingsmodel gerelateerd aan archeologische verwachting bureauonderzoek, beantwoording onderzoeksvragen	<i>Bij het booronderzoek is alleen in boring 7 een intacte lage enkeerdgrond aangetroffen. Elders in het plangebied zijn de bovenste decimeters waarschijnlijk (sub)recentelijk verstoord. Dit houdt in dat eventueel aanwezige vindplaatsen uit de nieuwe tijd, en mogelijk ook de middeleeuwen (grotendeels) vernietigd zijn. De kans op het aantreffen van vindplaatsen uit de periode vóór de aanleg van het esdek is eveneens zeer gering vanwege de hoge grondwaterstand als gevolg van de geomorfologische ligging direct ten oosten van de Peelrandbreuk.</i>
-----------	---	--

	Literatuur en overige bronnen waaronder ook verwijzing KNA, internetsites etc.	Naar het archeologisch onderzoek van het aangrenzende deelgebied A uit 2006 wordt hier niet verwezen.
	Bijlagen waaronder in elk geval: verklarende woordenlijst, geologische tijdschaal, archeologische periode-indeling, (+ bij IVO: boorplan of puttenplan, boorstaten / sporenkaart, vondstenlijsten)	Bijlage 1: Overzicht van geologische en archeologische tijdvakken Bijlage 2: AMK, IKAW en ARCHIS-meldingen Bijlage 3: Boorpuntenkaart Bijlage 4: Boorstaten Bijlage 5: Geomorfologische kaart & Bonnekaart (NB: uit 1922)